

ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧІ ОСНОВИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ЯПОНСЬКОЇ МОВИ

У статті досліджено країнознавчий базис методики викладання японської мови. Проаналізовано особливості лінгвокраїнознавчого підходу, виявлено основні методологічні принципи з урахуванням специфіки японської мови.

В статье исследован страноведческий базис методики преподавания японского языка. Проанализированы особенности лингвострановедческого подхода, выявлены методологические принципы с учётом специфики японского языка.

The article researches the culturological base of the Japanese language teaching method. The most typical features of the culturology-based approach were analyzed, basic methodological principles were defined according to specifics of the Japanese language.

Увага до країнознавчих основ під час викладання японської мови не лише дає змогу поглиблювати знання студентів у питаннях культури, політики та економіки країни, а й значно підвищує їх мовну компетенцію. Висока значущість та недостатня практична розробленість проблеми лінгвокраїнознавчого аспекту визначають актуальність теми дослідження.

Практичне значення дослідження полягає у можливості використання результатів роботи під час викладання японської мови у вищих навчальних закладах, а також на всіх рівнях вивчення мови у закладах освіти різного ступеня.

Розвиток українсько-японських відносин у торгівельній, фінансово-інвестиційній, науковій, технічній та інших галузях зумовили необхідність підготовки кадрів, які не лише відмінно володіють мовою, а й зорієнтовані на реальні умови комунікації. Комунікативна компетенція може виникати лише за умов володіння іншомовною технікою та немовного матеріалу зокрема. Саме поза-мовна інформація забезпечує розуміння процесів навколишньої дійсності у новому мовному середовищі. Помітна різниця в запасі цих відомостей у носіїв різних мов визначається зазвичай різними матеріальними і духовними умовами існування, особливостями їх історії, культури, суспільно-політичного устрою та політичної системи. Звертання до проблеми "вивчення мови і культури одночасно дозволяє вдало поєднувати елементи країнознавства з мовними явищами, що є не лише засобом комунікації, а й засобом ознайомлення з новою дійсністю" [3, с. 49]. Такий підхід до навчання іноземної мови у вищих закладах освіти здебільшого забезпечує не лише більш ефективне розв'язання практичних, загальноосвітніх, розвиваючих та виховних завдань, а й містить у собі величезні можливості для викику та подальшого підтримання мотивації навчання.

Історія лінгвокраїнознавчого підходу під час викладання іноземної мови сягає своїм корінням ще в античну давнину, а вже з кінця XIV століття на перше місце поряд з усним мовленням ставиться ознайомлення з реаліями країни, мова якої вивчається. Особливо це було типово для німецької лінгводидактичної школи. У нашій країні різні відомості про ту чи іншу державу, які подаються у процесі навчання мови, прийнято називати країнознавством, у Німеччині – культурознавством, у французькій методичній школі існує поняття "мова і цивілізація". Англійськими колегами використовується теорія "лінгвокультурних досліджень".

Важливим аспектом є розуміння різниці між комунікативною та лінгвокраїнознавчою компетенцією. Вчені-лінгвісти (О. Бердичівський, О. Бігіч, Р. Миньяр-Белоручев, Г. Мірам) виділяють основні складові професійної комунікативної компетентності фахівця у сфері іншомовної комунікації, а саме:

1. Мовленнєву компетенцію;
2. Мовну компетенцію;
3. Лінгвокраїнознавчу компетенцію.

Мовленнєва компетенція передбачає вміння вільно висловлювати свої думки, здатність сприймати й порожувати іншомовні тексти згідно з поставленим чи виникаючим комунікативним завданням. Вона базується на чотирьох видах діяльності: аудіюванні, говорінні, читанні та письмі. Мовну (лінгвістичну) компетенцію складають знання лексики, граматики та фонетики.

Лінгвокраїнознавча компетенція – це знання історії, географії, економіки, державного устрою, культури країни, мова якої вивчається, а також основні особливості соціокультурного розвитку країни на сучасному етапі та вміння підпорядковувати свою мовленнєву поведінку цим особливостям. Безумовно, мовна та мовленнєва компетенції є основними складовими професійної компетенції фахівця у сфері іншомовної комунікації, але, саме лінгвокраїнознавчий компонент забезпечує адекватний та якісний переклад іншомовного тексту.

В Україні державний освітній стандарт до комплексу цілей навчання іноземної мови на базовому рівні включає виховання у студентів позитивного ставлення до іноземної мови, культури народу, що розмовляє цією мовою.

Освіта засобами іноземної мови передбачає знання про культуру, історію, населення країни, мова якої вивчається (лінгвокраїнознавство, країнознавство), залучення студентів до діалогу культур, що зрештою сприяє формуванню лінгвокраїнознавчої компетенції, тобто "цілісної системи уявлень про основні національні традиції, звичаї та реалії країни, що дозволяє учням асоціювати з мовною одиницею ту саму інформацію, що й "носії" цієї мови, і досягати повноцінної комунікації" [4, с. 26].

Лінгвокраїнознавчу проблематику складають два великих кола питань – філологічні та лінгводидактичні. По-перше, предметом лінгвокраїнознавства є аналіз мови з метою виявлення національно-культурної семантики. По-друге, предметом дослідження є також пошук викладацьких прийомів презентації, закріплення та активізації національно-специфічних мовних одиниць та культурологічного прочитання текстів на практичних мовних заняттях.

В основі лінгвокраїнознавства лежать п'ять методологічних принципів:

1) Суспільна природа мови, яка постає як об'єктивна можливість залучення до нової дійсності.

Єдність мови і національної культури реалізується в ряді функцій, з яких для лінгвокраїнознавства особливо важливі три, а саме: комунікативна функція – бути знаряддям передачі інформації від одного учасника акта комунікації до іншого, культурноосна та накопичувальна.

2) Засвоєння людиною, що виросла в одній національній культурі, істотних фактів, норм і цінностей іншої. Потрібно не тільки викласти студенту інформацію про країну, щоб він її запам'ятав, але й сформувати в нього позитивне ставлення до неї.

3) Формування позитивного ставлення до народу – носія мови, адже вивчення мов починається з метою зближення народів.

4) Цілісність та гомогенність мовного навчального процесу: країнознавча інформація підлягає витягу з природних форм мови і не може привноситися ззовні.

5) Уточненням специфіки країнознавства: країнознавчий аспект викладання реалізує в навчальному процесі філологічний спосіб вторинного пізнання дійсності.

При комунікативно орієнтованому навчанні іноземної мови, коли необхідно формувати у студентів лінгвокраїнознавчу компетенцію, саме за допомогою тексту лінгвокраїнознавчої тематики доречно розвивати уміння читання, а надалі, на основі фактологічної та лінгвокраїнознавчої інформації тексту для читання – вміння монологічного мовлення та письма. Крім того, текст може використовуватися як джерело інформації в процесі навчання говорінню. Лінгвокраїнознавство забезпечує вирішення цілої низки проблем, зокрема, головної філологічної проблеми – адекватного розуміння тексту. В умовах відсутності мовного оточення саме текст дозволяє штучно створити атмосферу спілкування. Оволодіння комунікативною компетенцією іноземною мовою, не перебуваючи на території країни, мова якої вивчається, – завдання досить складне. Для його виконання велике значення мають аутентичні аудіо- та відеоматеріали. Використання звукового тексту (аудіо- та відеоматеріалів) сприяє процесу накопичення нових лексичних одиниць, котрий здійснюється одночасно з опануванням фонетичної системи мови, що вивчається.

В число лексичних одиниць, що мають яскраво виявлену національно-культурну семантику, входять назви реалій (визначення предметів та явищ, які є характерними для однієї культури і відсутні в іншій), конотативна лексика (слова, що співпадають за основним значенням, але розрізняються за культурно-історичними асоціаціями) та фонові лексика, що означає предмети та явища, котрі мають аналоги в культурі, що порівнюється, та розрізняються за якимись національними особливостями – функціонуванням, формою, призначенням предметів. Для лінгвокраїнознавства величезний інтерес становлять також фразеологізми, у котрих відображаються національна своєрідність історії, культури, традиційного образу життя народу-носія мови.

Відбір одиниць з яскраво вираженою національно-культурною семантикою є задачею тих розділів лексикології та фразеології, котрі виступають в якості лінгвістичної основи лінгвокраїнознавства і можуть бути названі країнознавчо-орієнтованою лінгвістикою.

Японська культура має ряд національних та інтернаціональних елементів і не може цілком збігатися з нашою культурою. Тому в процесі викладання мови існує необхідність витратити час та енергію на формування у свідомості студентів понять про нові предмети та явища, що не знаходять аналогів ні в рідній культурі, ні в рідній мові. Отже, йдеться про включення елементів країнознавства у викладання мови, але це включення якісно іншого роду порівняно із загальним країнознавством. Необхідно поєднати у навчальному процесі мови і відомостей зі сфери національної культури, такий вид викладацької роботи називається лінгвокраїнознавчим викладанням.

Знання національних реалій важливе при вивченні культури і мови країни. Постійною ознакою належності слова до лінгвокраїнознавчого матеріалу є присутність національно-культурного компонента, якого немає в інших мовах.

Реалії – назви, властиві тільки певним націям і народам, предмети матеріальної культури, факти історії, імена національних героїв, міфологічних істот.

Так, наприклад, в японській мові існує група слів, що в перекладі позначатимуться лише займенником "я".

Однак, кожне слово цього ряду має свій специфічний підтекст, що містить не лише додаткову інформацію про мовця, а й може пояснювати упущений контекст ситуації: *わたくし* – дуже ввічливий варіант; *おい* – ввічлива форма, що вживається монахами; *ぼく* – фамільярний молодіжний варіант, чоловічий, підкреслення нежіночності; *あれさま* – "великий Я", рідко вживається, крайній ступінь хвалькуватості; *ちん* – спеціальна форма, яку може використовувати лише імператор.

Як було зазначено вище, лінгвокраїнознавство орієнтоване на пояснення тих мовних реалій, що можуть не мати аналогів в рідній мові. Яскравим прикладом необхідності поглибленого вивчення японської культури є національна кухня, де самі лише поодинокі назви страв не дають жодного уявлення про предмет перекладу і завжди потребують не тільки транслітерації українською мовою, а й супутнього пояснення. Ось лише деякі з них: *ていまい* – страва з рису та в'яленої риби, загорнена в бамбукове листя; *かまぼこ* – перетерта паста з риби; *納豆* – варені боби, висушені на сонці та залиті водою з сирим яйцем та соєвим соусом.

До того ж існує багато приказок та прислів'їв, що пов'язані з реаліями життя японців та позначають національні страви:

鰹は刺身、刺身は鰹。(かつおはさしみ、さしみはかつお)。

Найсмачніша страва з тунця – сашімі, найсмачніше сашімі – тунець.

医者と味噌は古いほどよい。(いしやとみそはふるいほどよい)。

Лікар та місо – чим старіші, тим кращі. Мораль: Більшу довіру завжди викликає відоме та перевірене.

飲め酒には酔わぬ。(のめさけにはよわぬ)。 Від невипитого sake не п'яніють. Ця приказка покликана показати, що в цьому світі не має подій, які відбуваються без причини.

萩の盛りによき酒なし。(はぎのさかりによきさけなし)。 Із квітів хагі гарного sake не вийде. Це означає, що все має своє призначення і має використовуватися саме за ним.

大飯食らい箸を選ばず。(おおめしくらいはしをえらばず)。

Ненажера хаші не обирає. (Для досягнення мети – усі засоби гарні).

Японія без жодного перебільшення – країна чаю, саме тому у лексиці японців наявна велика кількість його назв, що в побуті представлені різними видами. Окрім традиційних зеленого (*お茶*) та чорного (*紅茶*) чаю, японці п'ють чай з ячменю (*ウーロン茶*, *麦茶*), чай з рисом (*玄米茶*), чай з водоростей (*昆布茶*), а також мають спеціальний чай для чайних церемоній (*玉露*).

Існують випадки, коли знайти відповідний еквівалент набагато важче. Зокрема, *積ん読* (*つんどく*), що відноситься до так званих лексичних лакун, означає накопичення книжок без їх прочитання. В українській мові не існує конкретного слова на позначення цього явища, тому важливим для студентів є розуміння власне явища для орієнтування в комунікативній ситуації. Так, *いただきます* – вислів, що має місце перед початком трапези, проте не є еквівалентом українського побажання "смачного". Очевидна різниця у реаліях, оскільки в японському суспільстві не прийнято бажати насолодитися їжею комусь, окрім себе, тоді як для українців побажання "смачного" самим собі здається абсурдним. Після закінчення трапези в Японії кажуть *ごちそうさまでした*, тобто "Дякую, було дуже смачно", яке вже спрямоване назовні (господарям будинку, або тому, хто приготував трапезу).

Японці великі естети, тому не дивним є явище "японських кольорів", що на перший погляд може здатися досить абсурдним та незрозумілим, але історія та реалії життя цього народу пояснюють цей феномен. В Японії

протягом тисячоліть зберігаються власні технології забарвлення тканин, вивчаються традиційні мистецтва, а люди милуються своєю природою, і це не може не сприяти появі специфічної та дуже тонкої колористики. Японці бачать світ у власних кольорах, які дуже важко розрізнити іноземцям. Назв кольорів та їхніх відтінків у японській мові безліч, їх вивчають у початковій школі та видають довідники та словники. Переважна більшість цих кольорів відображають суто японські реалії, перш за все, рослини та явища японської природи. Дуже складно точно уявити собі та назвати відтінок цвіту сакури, кори дерева гінго, або квітів чагарнику хагі, якщо не вивчати особливості світосприяття населення цієї країни.

Так, наприклад, 茜色 (あかねいろ) – мареновий червоний колір. Цей темно-червоний колір японці здавна отримували за допомогою натурального барвника з коріння рослини, яка японською називається あかね, а українською "марена пурпурна". В давній Японії цей колір записували двома ієрогліфами "червоний" 赤い (あかい) та "корінь" 根 (ね). Наразі цей колір пишеться одним ієрогліфом.

Група синіх кольорів у японській лексиці представлена від м'якого зеленувато-блакитного かねのぞき до грайливого синьо-зеленого あさぎ, аж до легкого сталевого відтінку на тлі загального синього はなだ і зрештою до звичайного синього あい.

利休茶 – колір чайний Рікю. Колір не лише має специфічну назву, а й цілу історію. Неяскравий та дуже ніжний сірувато-жовтий колір японською мовою називається 利休茶. 茶 означає "чай", а 利休 – ім'я засновника мистецтва чайної церемонії, майстра Сен-но Рікю.

剣法 – колір Кемпо. Слово перекладається з японської як "мистецтво фехтування". Це глибокий чайно-чорний колір. Назва його походить від імені Йошіюки Кемпо, майстра фехтування періоду Муромачі. Легенди й досі мають багато варіантів. В одних сенсей розробив цей колір власноруч, в інших – мав одяг для занять такого кольору. До речі, спочатку цей колір мав назву "Йошіюка", і вже наприкінці XVII століття він став надзвичайно популярним у кравців.

Усі ці тонкощі історії кольорів добре відомі пересічному японцю, а ось для студентів, які не вивчають країнознавство Японії, можуть стати справжньою комунікативною перешкодою.

Любов до краси і гармонії у всіх сферах життя вплинули і на формування такого специфічного шару лексики, як ономапої. Ономапої – широко розповсюджене явище в японській мові. Звукослідування та специфічне передавання особливих рис того чи іншого предмету або явища складають значний пласт у літературних творах та повсякденному мовленні японців. Саме ономапої є тими образними засобами, які допомагають точно та найбільш повно передати не лише звуки, а й емоції, відчуття, деталізувати спосіб виконання дії, манеру поведінки.

Українська мова може похвалитися лише обмеженою кількістю таких поетизмів, але, наприклад, звукослідування "гав-гав" та "буль-буль" зрозумілі кожному українцю. Метою викладача має стати згруповане та якомога найефективніше пояснення цього матеріалу, спираючись саме на ті явища у житті японців, які зможуть пояснити сутність феномену. Це саме та ситуація, коли відповідник у рідній мові може бути відсутній та не мати аналогів у нашому побуті, але розуміння має бути досягнуто шляхом альтернативного пояснення (не дослівного перекладу).

Молоде подружжя чи новий співробітник – це ніхто інші як ほやーほや, а звук розбитого серця ずたーずた. Серед інших цікавих прикладів – うきーうき, тобто житте-

радісна та бадьора людина; あつーあつ – дуже гарячий, але, як відомо, гарячою може бути не лише страва, а й стосунки. Саме тому あつーあつ доцільно вживати відносно закоханих по вуха людей.

Якщо людина роздратована чи дуже зла на те, що все йде не за планом, про неї говорять いらーいらする. Наприклад, 彼女の来るのが遅いので彼はいらいらしていた。(Він був дуже злий через те, що його дівчина запізнювалась) いやーいや – стан, коли щось робиться без бажання, з виказуванням байдужості до виконуваної дії; так доцільно говорити і про учнів, які не виявляють ентузіазму до навчання і роблять домашня завдання зі стражданням на обличчі. Жоден いそーいそ не зможе довго всидіти на одному місці, адже він завжди у передчутті чогось радісного, неймовірного. Дитина, яка весь час хоче гратися, бігати і не має бажання спати чи поводитися тихо – також いそーいそ.

Знайомий кожному українцю голос жаби "ква-ква" в японській мові позначається げろげろ, мавпа, на думку японців, видає щось схоже на きーきー, а собака わんわん, але є й досить схожі ономапої: мукання корови – もう, нявкання кішки – にゃーん, щebetання птахів – びよびよ.

Вчені дійшли висновку, для того, щоб адекватно розуміти та працювати з цим пластом лексики, необхідно перш за все визначити рівень перекладу, який відповідатиме завданням перекладача. На кожному рівні обирається точна одиниця, яка є достатньою для перекладу оригіналу: фонема, морфема, слово, словосполучення, речення, текст. Таким чином, ономапої є перекладною лексикою, яка потребує пильної уваги та врахування її специфічного стильового навантаження. Перед початком роботи з цим цікавим, але досить складним явищем, студентам-перекладачам необхідно чітко визначити мету та завдання перекладу, що дасть знайти відповідну одиницю, якою вони будуть послуговуватися у процесі опрацювання кожного окремого матеріалу.

В українській мові існують слова "брат" та "сестра" на позначення членів родини. Залежно від віку додаються слова "старший", "молодша". В японській мові цей фрагмент терміносистеми родинних зв'язків потребує більшої деталізації – обов'язковим є зазначення віку родича, тому замість двох слів "брат" та "сестра" використовується чотири: 兄(あに) – старший брат; 姉(あね) – старша сестра; 弟(おとうと) – молодший брат; 妹(いもうと) – молодша сестра.

До того ж, японська писемність вимагає розрізнення тітки (дядька), які є молодшими або старшими від батька (матері): 伯母(おば) – тітка, що старша за батька (матір); 叔母(おば) – тітка, що молодша за батька (матір); 伯父(おじ) – дядько, що старший за батька (матір); 叔父(おじ) – дядько, що молодший за батька (матір).

Це явище пояснюється тим, що для японців дуже важливими є вік та соціальний статус співрозмовника. Ця тенденція простежується і у виразах ввічливості, де для різного соціального рівня і віку утворилися власні інваріанти, а також існує велика кількість ввічливих слів для різних сфер життя, залежно від рівня формальності ситуацій.

ごめんなさい – "Вибачте, будь-ласка", "Прошу пробачення". Дуже ввічлива форма. Зазвичай виражає жаль з приводу того, що когось потурбували, а не за власні помилки.

ごめん – Досить неформальна форма.

すみません – "Пробачте", ввічлива форма для власної провини.

すまない/すまん – Чоловіча форма, має не дуже ввічливий характер.

すまぬ – Форма, що вживалась раніше, зараз вважається застарілою і не досить ввічливою.

失礼します – "Вибачте, будь-ласка", дуже ввічлива і формальна форма для офіційних ситуацій.

失礼 – Менш формальний інваріант.

申し訳ありません – "Не має мені пробачення", ввічлива і формальна форма, найчастіше вживана в армії та ділових відносинах.

申し訳ない – Менш формальний інваріант.

Японці дуже прискіпливо ставляться до "うち" та "そと", тобто до внутрішнього та зовнішнього, тому мають різні слова на позначення своїх та чийхось родичів: 妻 (つま) – власна дружина, 奥さん (おくさん) – дружина іншого чоловіка.

В японській мові, як і в багатьох інших, дієслова йти, приходити та повертатися розрізняються 行く (いく), 来る (くる), 帰る (かえる). Окрім того, в японській мові є правило – до себе додому не можна "прийти". До себе додому можна лише "повернутися". Це є логічним для представників багатьох народів, але закріплено правилами лише у японській мові.

Усі ці приклади є лише "вершиною айсбергу", саме тому необхідність в "нейтральному" лінгвокраїнознавстві на певному етапі лінгвокраїнознавчих досліджень та практики викладання лінгвокраїнознавства як аспекту навчання цілком виправдана. Багато явищ мови і культури, їх національна своєрідність настільки самобутні, що можуть бути розкриті й описані без порівняння з якоюсь іншою культурно-мовною спільністю. Такі матеріали надають величезну допомогу викладачу. Проте, перед тим, як стати надбанням студента, країнознавча інформація препарується викладачем з урахуванням національної належності учнів, цілей, завдань, етапу навчання, рівня мовної та суспільно-освітньої підготовки студентів, їх інтересів та інших факторів.

На практичних заняттях студентам мають прищеплюватися навички оволодіння лінгвоетнокультурними засобами усної мовленнєвої комунікативної компетенції та її адекватного двобічного перекладу. Останнє зумовлює необхідність створення у певний спосіб відібраних, градуйованих за складністю та організованих у межах інтегративно-блокових циклів одиниць лінгвокраїнознавчого характеру для формування компетенції щодо перекладу їх у відповідних комунікативних ситуаціях. Створення цих циклів у вигляді вправ сприятиме формуванню лінгвокраїнознавчо зумовлених навичок вербальної і невербальної іншомовної комунікативної компетенції й використанню її в перекладацькій практиці. Останнє передбачає оволодіння студентами здатністю використовувати специфічні для певної мови засоби спілкування, що сприятиме регулюванню мовленнєвої поведінки згідно з нормами, прийнятими в поданій

мовній спільності, і адекватному їх відтворенню у двобічному перекладі.

Спрямованість на вивчення культурного, лінгвокраїнознавчого компонента робить процес засвоєння мови студентами більш ефективним та легким, допомагає формувати лінгвокраїнознавчу компетенцію, під якою розуміють цілісну систему уявлень про національні звичаї, традиції, реалії країни, мова якої вивчається, дозволяє отримувати від мови приблизно ту інформацію, що й від носіїв, і досягати тим самим повноцінної комунікації. Використання лінгвокраїнознавчої інформації у навчальному процесі сприяє свідомому засвоєнню матеріалу, забезпечує підвищення пізнавальної активності студентів, створює позитивну мотивацію, дає стимул до самостійної роботи над мовою, розвиває образно-художню пам'ять, мовленнєве мислення.

Отже, функції мовної діяльності і культури взаємопов'язані. Методологічний сенс цієї єдності унеможливорює оволодіння функціями мовної діяльності окремо від функцій культури і навпаки. Саме тому головна мета лінгвокраїнознавства – забезпечення комунікативної компетенції в актах міжкультурної комунікації насамперед через адекватне сприйняття мови співрозмовника й оригінальних текстів, розрахованих на носіїв мови.

Перспектива дослідження лінгвокраїнознавчих основ методики викладання мовного матеріалу полягає в створенні фундаментальної та спеціалізованої саме на японській мові програми найбільш ефективного розуміння та засвоєння лексичних одиниць студентами, адже аксіомою сучасної методики викладання іноземних мов є постулат про те, що неможливо оволодіти нерідною мовою без обізнаності у культурних та соціальних особливостях життя носіїв цієї мови. Сучасна наука піднімає питання вивчення лінгвокраїнознавства у межах як традиційного курсу іноземної мови у вищих навчальних закладах, так і у межах такої науки, як теорія міжкультурної комунікації. Лінгвокраїнознавча компетенція в наш час стає необхідною складовою створення мовної компетенції іноземної мови під час навчання всіх майбутніх фахівців, а особливо філологів-викладачів іноземної мови та перекладачів.

1. Арнольд И.В. Основы научных исследований в лингвистике: Учебное пособие. – М., 1991. – 140 с. 2. Томахин Г. Д. Теоретические основы лингвострановедения (на материале лексических американизмов английского языка) – М., 1991. – 140 с. 3. Ощепкова В.В. Культурологические, этнографические и типологические аспекты лингвострановедения. – М., 1995. – 250 с. 4. Панов Е.И., Кузовлев В.П., Коростелев В.С. Цель обучения иностранным языкам на современном этапе развития общества // Иностранные языки в школе. – 1987. – №6 – С.20.

Надійшла до редколегії 01.10.10

О. Горошкевич, ст. викл.

СОМАТИЧНА ФРАЗЕОЛОГІЯ В КУРСІ ВИВЧЕННЯ ЯПОНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Розглядається питання включення фразеологізмів з соматичним компонентом в підручниках з японської мови для студентів-іноземців. Основна увага зосереджена на шляхах оптимізації засвоєння частотних соматичних фразеологізмів в процесі вивчення японської мови на середньому рівні.

Рассматривается вопрос включения фразеологизмов с соматическим компонентом в учебниках японского языка для иностранных студентов. Основное внимание уделено возможности оптимизации усвоения частотных фразеологизмов в процессе изучения японского языка на среднем уровне.

This article deals with the inclusion of phraseological units with somatic component into the textbooks for foreign students. The main attention focuses on the ways of optimization of mastering frequent somatic phraseological units during the process of the Japanese language studying at the average level.

В лінгвістичній літературі неодноразово наголошувалося на великій питомій вазі і значущості соматичної фразеології у будь-якій мові світу. Японська мова в цьому сенсі не становить винятку.

В даній розвідці, яка проводиться в межах теми "Соматичні номінації у формуванні японської мовної картини світу", ми ставимо за мету порівняти результати проведеного нами анкетування (сформовано масив